

СТ А Н О В И Щ Е

От: *доц. д-р Катя Живкова Михайлова*
УНСС
Научна специалност: Социология

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по *научна специалност „Социология“*, в УНСС

Автор на дисертационния труд: *Калоян Леонидов Янков*
Тема на дисертационния труд: *Граждански избор в условия на обществена трансформация*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 2513/4.10.2022 на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма по „Социология“ към катедра „Икономическа социология“ на УНСС (Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 1207/16.04.2017). Обучението е осъществено в *редовна* форма през периода 2017-2022 г. Докторантът е използвал правото на едногодишно удължаване на срока на докторантурата (Заповед на Ректора на УНСС № 333/11.02.2020), трансформиране от редовна в задочна форма (Заповед на Ректора на УНСС № 44/12.01.2021) и прекъсване Заповед на Ректора № 1048/18.04.2022.

Завършил е магистърска програма „Бизнес администрация информационни технологии и комуникации“ – професионално направление 3.5. „Обществени комуникации и информационни науки“, в Университета за библиотекознание и информационни технологии през 2015 г. и бакалавърска програма „Медии и журналистика“ в същото професионално направление в УНСС през 2013 г.

Образователният път на Калоян Янков премина пред очите ми – учим заедно от 2010 г. От тогава до днес той безкомпромисно следва пътя на интелектуалното и духовното си развитие. Не съм срещала друг студент, който по свое желание посещава освен курсовете по програма, и лекционни курсове, които сам си избира в рамките на университета. Калоян Янков си направи това неформално обучение – слушаше курсове по социология, философия и политическа икономика, управление и маркетинг, четеше и реферираше препоръчаната от колегите литература. Резултатите са видими в представеното дисертационно изследване.

Докторантското му досие показва, че той не е отличен докторант – изпитните му разработки не винаги са оценени с най-висока оценка, а и отделни моменти от дисертацията биха могли да бъдат подложени на редакция. Неоспорими, обаче, са неговата воля и способност за развитие.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представени са: дисертация в обем от 212 стр. и структура от три глави – теоретична, методическа и представяща научните резултати; автореферат – 29 стр.; три научни публикации.

Дисертацията представя изследване на факторите, влияещи върху гражданския избор на младите българи в условията на съвременната обществена трансформация. Дефинирани обект и предмет на изследването, цел и задачи, които изследователят постига. Проверени са три изследователски хипотези.

Методологическата основа е разположена основно върху две научни дисциплини – социология и социална психология. В рамките на дисциплинарната структура на социологията изследването се позиционира в социология на младежта, на личността и социология на страха.

Методическото решение представлява комбинация от онлайн анкета и вторичен анализ на данни. Както е подчертано в дисертацията, водещият метод е вторичният анализ на данни от социологически изследвания на младежта, електорални изследвания, и статистически изследвания. Проведената онлайн анкетата има допълващи функции, резултатите ѝ са преди всичко база за изследователски хипотези.

Постигнати са 3 (три) научни приноса. Представени са в автореферата.

Спазени са стандартите за академична етика и научно изследване. Докладът от електронна проверка на оригиналността, изготвен в синхрон с Политиката на УНСС за почтеност в академичното творчество показва 2,6% съвпадения (Доклад, 6.07.2022).

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Дисертационното изследване има три изследователски задачи. Резултатите от изпълнението им са представени в дисертацията. Ще се спра върху следните:

Предложено е теоретично моделиране на понятието „граждански избор“ като социално действие по Макс Вебер и Толкът Парсънз. Проверена и отхвърлена е хипотеза за избора като комуникативно действие по Юрген Хабермас. Под определението „граждански“ се разбира изборът на гражданите. Тук е включено голямо видово многообразие от избори, които гражданите правят – личен, потребителски, политически, потърсена е и връзката между тях.

Моделът е приложен в проведената онлайн анкета. Струва ми се, че в рамките на докторска дисертация онлайн анкетирането може да бъде прието не толкова като резултати, колкото като демонстрация за това дали докторантът дали може да изработи цялостен дизайн и програма за провеждане на емпирично социологическо изследване. Настоящата дисертация показва подобни умения у докторанта.

Резултат от проверката на хипотезата за въздействието на макросредата върху гражданския избор на младия човек са следните три модела. Първи - своеобразен модел на „обществената трансформация“ (както е записано в темата), която докторантът операционализира като система от взаимодействащи си три основни трансформации: трансформация на идеите, технологична трансформация и трансформация на човека. Същото е илюстрирано на Фигура 1, стр. 36. Втори - моделиране на микросоциалния контекст на гражданския избор. Трети – идеята на автора, че социалния контекст, белязан от страх, несигурност, тревожност провокира граждански избори, чрез които се увеличава степента на страх, несигурност, тревожност - Фигура 3, стр. 66.

Възможно е някои от хипотезите на изследването да звучат като отдавна известни факти, което поставя въпроса за необходимостта от тяхната научна проверка. Дисертационното изследване показва, че е натрупано всекидневно знание по тях, но научното им изследване едва сега започва. Това също приемам като резултат от изследването. Например, хипотезите за факторите, влияещи върху политическия избор на младежите. Не ми е познат предходен социологически опит, който да провери валидността на всекидневно известното, подобен на направения в дисертацията. Тук виждаме изработена и апробирана методика за изследване на политическия избор на младите чрез вторичен анализ на данни от електорални изследвания.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Представени в автореферата са три приноса, отнасящи се до: социологическа дефиниция на предмета на изследването; модели за извършване на граждански избор; формула за наличие на отношение между социалния контекст и гражданския избор на младите. Приемам предложените от докторанта приноси.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Представени са три научни публикации. Първите две са доклади от научни конференции, третата е студия. И трите са в полето на дисертационното изследване. Разработени са съгласно изискванията на научния стил и академичната етика.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът отразява вярно дисертационното изследване. Представя авторския подход, методическата инфраструктура и резюме на основни съдържателни моменти от дисертацията. Дадена е формулировка на научните приноси на изследването. Посочен е списък с научните публикации по темата на дисертацията.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Какво налага използването в дисертацията на комбинация от следните три понятия: страх, несигурност, тревожност?

Има ли обективни и субективни условия за свободен избор на младите български граждани днес, в условия на трите обществени трансформации (на идеите, технологиите и човека)?

8. Заключение

Представената дисертация е убедителен аргумент за успешно завършване на докторантска програма по „Социология“. Изпълнени са образователните изисквания. Реализирани са нужните научни публикации. Уверено подкрепям труда и ще гласувам „ЗА“ присъждане на ОНС „Доктор по социология“ на Калоян Леонидов Янков.

4 ноември 2022

Подпис:
